

Når system og menneske taler forskellige sprog

Fag & Fremtid, 8.okt. 2018

Postdoc, ph.d. Sophie Danneris, Inst. for Sociologi og Socialt Arbejde
Aalborg Universitet, København

Program

- Beskæftigelsesindsatsen fra et borgerperspektiv
- Diskrepanser mellem borger og system
- Systemrådgivning overfor jobrådgivning – nyeste fund
- Et blik ned i samtalen inkl. en lille case

Afsæt og bagvedliggende forudsætninger

Hvilken viden om arbejdsmarkedsparatheden blandt aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere findes i borgernes egne fortællinger om deres ledighedsforløb over tid?

- ”Hvad der virker” afhænger af den måde en indsats oversættes og fortolkes på i praksis i relation til den kontekst hvori borgerne møder jobcenteret
- Som kritisk kompetent aktør besidder den enkelte borger unik viden, der er værdifuld i forsøget på at måle effekter af en indsats (relationel kausalitet)

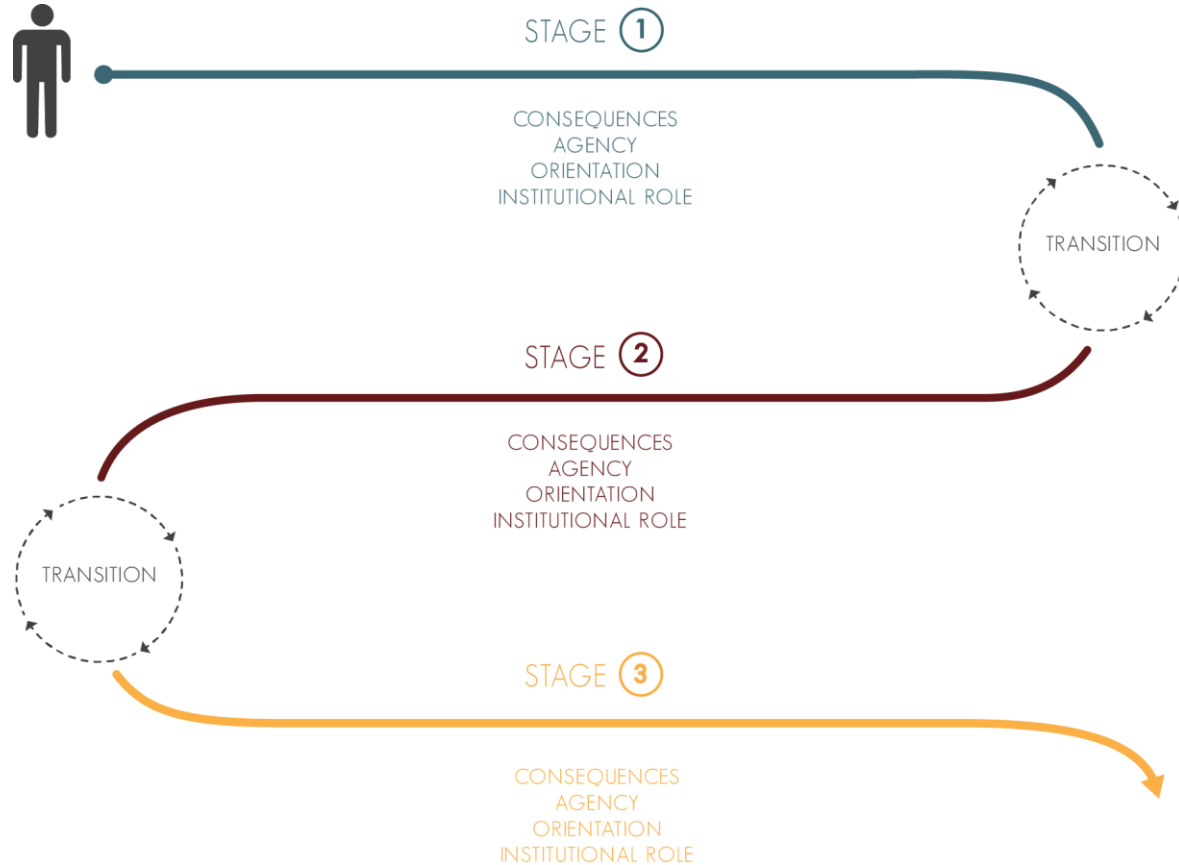
Datagrundlag

Kvalitativt forløbsstudie

- 25 aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere over 30 år
- Spredning på geografi, baggrundskarakteristika, ledighedshistorisk mv.
- To år med gentagne interviews, observationer af borger-sagsbehandler interaktioner, uformelle samtaler mv.
- Fokus på forandringer over tid i hverdagslivet, relationen til beskæftigelsessystemet, deltagelse i aktivering mv.

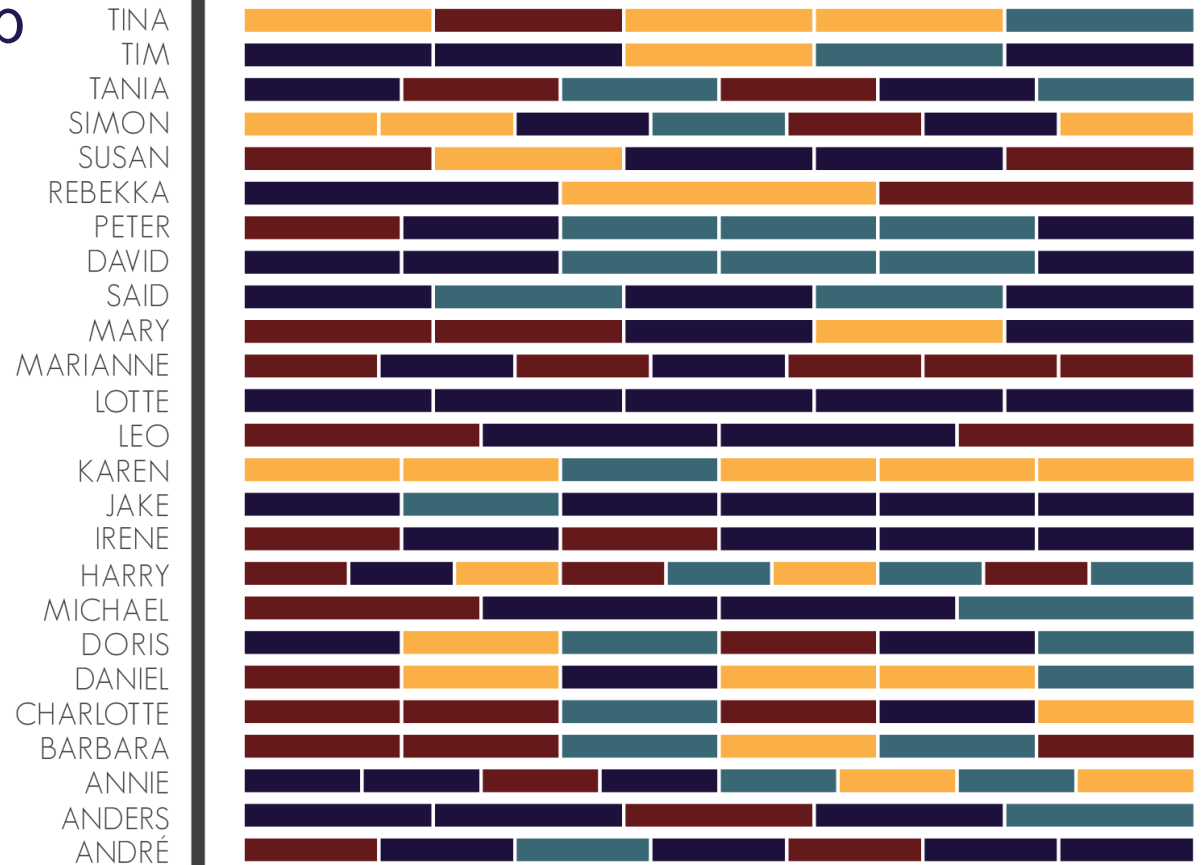
Analysemodell

Faser i ledighedsforløb

Fase	Vigtige kendetegn	Handlingsadfærd	Syn på systemet	Orientering
Fremgang	Sammenhæng, mestring af problemer og tro på egne evner	Handlingsorienteret	Samarbejdspartner	Klarhed over kortsigtede mål
Stilstand	Fragmentering, usikkerhed og afventende	Tilpasning	Barriere	Mudrede, uopnåelige mål
Tilbagegang	Isolation, skrøbelighed og meningsløshed	Modstand	Modstander	Nedgradering af forventninger
Afsporing	Uorden, resignation og destruktiv	Paralysering	Fjern	Retningsløs

Individuelle ledighedsforløb

Eksempel: Borgerperspektiv – fra fremgang til afsporing

Fase	Vigtige kendetegn	Handlings- adfærd	Syn på systemet	Orientering
Afsporing	Uorden, resignation og destruktiv	Paralysering	Fjern	Retningsløs

Simon

Slut 40'erne
Håndværkerbaggrund
Enlig
Fysisk nedslidt
Mere end 15 år på kontanthjælp

'Man går og er usikker hele tiden på hvad der så skal ske, ikke. Altså jeg synes jo jeg har været, jeg har både været i arbejdsprøvning, ikke. Og jeg har været i jobs, eller hvad hedder det, løntilskud, ikke. Og bliver kastet tilbage på kontanthjælp fordi kommunen ikke kunne finde ud af at give mig det fleksjob, som skolen egentlig havde tilbudt, at de gerne vil give mig, ikke? (...). Så jeg synes de har været en stor del af problemet jo. Altså. Og så er der jo selvfølgelig masser af andre.. Selvfølgelig økonomien, den trykker også når man er på kontanthjælp, ikke. Men også.. Jeg har en søn som jeg ikke ser ret meget, netop pga. økonomien også, ikke. Fordi hans mor kan jeg ikke rigtig være sammen med. Så når jeg skal være sammen med ham.. Han er nået 14 år, så han gider ikke rigtig at tage på weekend hos mig jo. Så når jeg skal se ham, så skal det være oppe hos hende, ikke. Og for det første tager turen 3,5 time hver vej med tog, ikke. Og det koster mig, ja togturen er så ikke det værste kan man sige, men vi har ikke nogen steder at være, så vi skal ud og sidde og spise et eller andet sted eller foretage os et eller andet og det koster jo penge alt sammen. Så på den måde er det jo temmelig presset også, ikke. Og så går jeg med ondt i ryggen og min arm hele tiden. Så alting i et stort sammensurium gjorde lige pludselig, at det bare blev for meget ikke. Og så måtte jeg så til sidst.. Ja så bukkede jeg så under og prøvede at tage livet af mig selv, ikke. Så..'

(Kilde: <http://politiken.dk/debat/debatindlaeg/art5821955/Kontanthj%C3%A6lpsmodtagere-sendes-rundt-i-Cirkus-Jobcenter>)

Eksempel: Fra tilbagegang til fremgang

Fase	Vigtige kendetegn	Handlings- adfærd	Syn på systemet	Orientering
Fremgang	Sammenhæng, mestring af problemer og tro på egne evner	Handlings- orienteret	Samarbejds- partner	Klarhed over kortsigtede mål

Henrik

Midt i 30'erne
Enlig og far på deltid
Uddannet slagter
Diagnosticeret med ADHD
Sygemeldt med stress
Udfordringer med alkoholforbrug

I: Hvad gør det ved dig, at der nu er det lys i sigte?

H: Jamen dette er jo lige præcist det som jeg altid har eftersøgt. Det der med, at nu har jeg en måde. Jeg har muligheden for selv at gøre noget aktivt for selv at komme fremad. Og det er jo endelig den jeg har fået i hånden nu, så jeg griber altså bare med begge hænder (...) Altså det er jo første gang i mange år, at jeg har haft mulighed for selv at gøre noget aktivt for at komme fremad (...). Drømmen er jo at efter den 01.08 så at få det job der. Men i det hele taget drømmer jeg om at, jeg har regnet ud på det at indenfor et år hvor jeg kan komme til at bo i et hus altså. Et rækkehus inkl. leje selvfølgelig. Og så skal min datter have sit lyserøde prinsesseværelse og vi skal til Lalandia og vi skal alle de der ting der som hun ikke kunne før. Lige pludseligt så skal hun bare få alle de der ting som jeg før håbede på at jeg kunne. Altså, så det bliver fedt. Og igen, jeg skal nok nå det. For jeg er 100 pct. sikker på at jeg møder hver eneste dag til den 01.08. og jamen min mester han er interesseret i mig, han er helt vildt interesseret. Han sagde til mig: "Henrik, når du kommer ind om morgenen, det smil du har på læben når du møder på arbejdet altså, det sælger altså bare kød". Han sagde til mig at det er ligesom om at når Henrik møder om morgenen så er han ligesom på fire Red Bull. Det er ligesom at hele afdelingen den bliver bare løftet. Jamen altså.

DANMARK 24. JAN 2017 KL. 22.15

FLEMMING CHRISTIANSEN
Journalist

FAKTA

Paradoks: Aktivering gør det sværere for folk på kontanthjælp at få et job

Forsker fulgte 25 kontanthjælpsmodtagere i to år. Halvdelen af dem gik glip af job på grund af beskæftigelsessystemet. Minister vil have »frisk luft« i systemet.

MEST LÆSTE

Efter sky af dommerfejl på Camp Nou: Uden ændringer bliver fodbold den store taber

Hollandsk test: Smarte elmålere viser næsten 600 procent forkert

System vs. borger

Politisk retorik	Erfaret virkelighed
Ledighed som lineær vej fra aktivitetsparat til jobparat til i job	Ledighed som komplekst forløb med løbende forandringer
Individuelle barrierer for job	Institutionelle barrierer for job
Ledige som ressourcefyldte borgere	Ledige med svære problemer
Arbejde som det eneste mål	Arbejde som ét blandt flere mål

Systemrådgivning overfor jobrådgivning – nyeste fund

- En gradvis, lineær og kontekstafhængig forståelse af arbejdsmarkeds-parathed er stærkt problematisk!
- Vores 'ikke-fund': Fortællingerne handler ikke om, hvordan hverken pisk eller gulerod har givet effekt
- To centrale temaer i fortællingerne om succes:
 - 1) individets indstilling – 'MIN succes'
 - troen på at det kan lykkes
 - det relationelles betydning
 - responsivitet og respekt
 - 2) Finde vej UD af systemet – systemrådgivning fremfor jobrådgivning (kultur eller jura?)
 - udfordringer i manglende relationel kontinuitet
 - dokumentationskravet – et langt sejt træk
 - praktikker på godt og ondt

(Danneris og Caswell (under udarbejdelse): Exploring the Ingredients of Success: Tracing trajectories of long-term unemployed with positive job outcomes in Denmark)

Et blik ned i samtalen

- Empirisk, induktivt fokus på det sagte
 - Nøjagtige transkriptioner
 - Nysgerrig analyse (ikke tolkning eller evaluering)
 - Hvad sker der her?
-
- Case: borgermening overfor systemmening)

Et blik ned i samtalen

- Balance mellem behovet for gennemsigtighed og indsigt i proces overfor borgerens mulighed for inddragelse og handlekraft
- Hvad er kultur og hvad er jura?
- Kommunikativt kompetente frontlinjemedarbejdere

Diskussion/spørgsmål?

Kontaktoplysninger

Sophie Danneris

Ph.d., postdoc.

Inst. Sociologi & Socialt Arbejde, Aalborg Universitet

Email: sophiedj@socsci.aau.dk

Tlf. 99402831

[http://vbn.aau.dk/da/persons/sophie-danneris-luthman\(2aedeb03-8cee-4e06-ac6f-e5f83ab99d45\)/publications.html](http://vbn.aau.dk/da/persons/sophie-danneris-luthman(2aedeb03-8cee-4e06-ac6f-e5f83ab99d45)/publications.html)

Udvalgte referencer

- <https://lisessite.wordpress.com/> (LISES blog)
- http://vaeksthusets-forskningscenter.dk/wp-content/uploads/2017/05/Spot-p%C3%A5-samtalen_WEB.pdf (Spot på samtalen-rapport)
- http://vbn.aau.dk/files/242779562/PHD_Sophie_Danneris_Jensen_E_pdf.pdf (Ph.d.-afhandling)
- <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/spol.12386> (artikel om diskrepanser ml. system og borger)

